

Obsah

Předmluva	9
1. Úvod	11
2. Život Josefa Hohlbauma až po jeho povolání do Prahy	15
2.1 Původ, mládí a léta studií	15
2.2 Hohlbaum jako chirurg v Lipsku	17
2.2.1 Na lipské chirurgické klinice pod vedením Erwina Payra	17
2.2.2 Hohlbaum jako soukromý chirurg a jeho povolání do Prahy	23
3. Exkurs: Němečtí lékaři a medicína po roce 1933	29
4. Situace v Československu po mnichovské dohodě 1938	32
5. Německá lékařská fakulta v Praze a její chirurgická klinika	38
5.1 Období od vzniku Karlovy univerzity do roku 1918	38
5.2 Meziválečné období (1918 – 1938)	44
5.3 Poměry na Německé univerzitě a její lékařské fakultě v období mnichovských událostí	49
5.4 Období po začátku Protektorátu	52
6. Josef Hohlbaum v Praze	60
6.1 Hohlbaum jako přednosta kliniky a chirurgický poradce	63
6.2 Operace Reinharda Heydricha	67
6.3 Čeští pacienti J. Hohlbauma	77

7. Jaro 1945 v Protektorátu	80
7.1 Všeobecná vojenská a politická situace	80
7.2 Osobní situace J. Hohlbauma a jeho nabídka Jiráskovi k převzetí kliniky	83
7.3 Pražské povstání 5.-9. května 1945 a převzetí kliniky do českých rukou	86
7.4 Ukončení německé správy ve Všeobecné nemocnici	89
7.5 Zatčení německých profesorů a docentů	90
8. Další osudy Josefa Hohlbauma	92
8.1 Zatčení a internace v pankráckém vězení	92
8.2 Pracovní tábor v Klecanech	93
8.3 Zranění	96
8.4 Lékařské ošetření na Chirurgickém oddělení Vinohradské nemocnice	99
8.5 Hospitalizace v německém vojenském lazaretu v Ženských domovech, transport do Německa a úmrtí v Lipsku	101
9. Nepřesné a nesprávné údaje o Josefu Hohlbaumovi v české a německé literatuře	105
10. Shrnutí a závěr	111
11. Životopisné noticky	115
12. Příloha 1: Výukové povinnosti Josefa Hohlbauma v létech 1941/42-1945 a odborný perzonál Chirurgické kliniky v Praze v létech 1941-1944	126
13. Příloha 2: Seznam publikací J. Hohlbauma	129
14. Seznam zkratk	133
15. Seznam literatury a použitých zdrojů	135
16. Jmenný rejstřík	143
17. Krátké životopisy autorů	147

Inhalt

Vorwort	205
1. Einleitung	209
2. Zur Biographie von Josef Hohlbaum bis zu seiner Berufung nach Prag	214
2.1 Herkunft, Jugend und Studienzeit	214
2.2 Hohlbaum als Chirurg in Leipzig	216
2.2.1 An der Leipziger Chirurgischen Universitätsklinik unter Erwin Payr	216
2.2.2 Übernahme einer chirurgischen Privatpraxis und Berufung nach Prag	223
3. Exkurs: Deutsche Ärzte und die Medizin nach 1933	230
4. Die Situation in der Tschechoslowakei nach dem Münchner Abkommen von 1938	233
5. Die Deutsche Medizinische Fakultät in Prag und ihre Chirurgische Klinik	240
5.1 Die Zeit von der Entstehung der Karls-Universität bis zum Jahr 1918	240
5.2 Die Zwischenkriegszeit (1918–1938)	247
5.3 Die Verhältnisse an der Deutschen Universität und ihrer Medizinischen Fakultät während der Zeit der Münchner Ereignisse	253
5.4 Der Beginn des Protektorats	257

6. Josef Hohlbaum in Prag	265
6.1 Hohlbaum als Kliniksdirektor und Beratender Chirurg	268
6.2 Die Operation von Reinhard Heydrich	272
6.3 Die tschechischen Patienten von J. Hohlbaum	284
7. Der Frühling 1945 im Protektorat und in Prag	287
7.1 Die allgemeine militärische und gesellschaftliche Situation ...	287
7.2 Die persönliche Situation Hohlbaums und das Angebot an Jirásek zur Kliniksübernahme	290
7.3 Der Prager Aufstand vom 5. bis 9. Mai 1945 und die Übernahme der Klinik	294
7.4 Beendigung der deutschen Verwaltung im Allgemeinen Krankenhaus	297
7.5 Die Verhaftung der deutschen Professoren und Dozenten ...	298
8. Das weitere Schicksal von Josef Hohlbaum	301
8.1 Verhaftung und Internierung von Hohlbaum im Gefängnis Pankrác	301
8.2 Das Arbeitslager Klecany	302
8.3 Die Verletzung	305
8.4 Die ärztliche Behandlung in der Chirurgischen Abteilung des Vinohrady-Krankenhauses	309
8.5 Stationäre Aufnahme im deutschen Militärlazarett Frauenheim, Transport nach Deutschland und Tod in Leipzig	311
9. Ungenaue und fehlerhafte Angaben zu Josef Hohlbaum in der tschechischen und deutschen Literatur	315
10. Zusammenfassung und Schlussfolgerungen	321
11. Kurzbiographien	326
12. Anhang 1: Lehrveranstaltungen von Josef Hohlbaum 1941/42–1945 und das Fachpersonal der Chirurgischen Klinik in Prag 1941–1944	338
13. Anhang 2: Verzeichnis der Publikationen von J. Hohlbaum	341
14. Verzeichnis der Abkürzungen	345
15. Quellen- und Literaturverzeichnis	347
16. Personenregister	355
17. Kurzbiographien der Verfasser	360